

പതിനഞ്ചാം കേരള നിയമസഭ

പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി
(2023-2026)

പതിനേഴാമത് റിപ്പോർട്ട്
(2026 ഫെബ്രുവരി മാസം 24-ാം തീയതി സഭയിൽ സമർപ്പിച്ചത്)

(പതിനഞ്ചാം കേരള നിയമസഭയുടെ പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി
(2021-23) യുടെ ഒന്നാമത് റിപ്പോർട്ടിലെ (കേരളത്തിലെ ബയോമെഡിക്കൽ
വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് സംബന്ധിച്ച) ശുപാർശകളിന്മേൽ സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച
നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച)

കേരള നിയമസഭാ സെക്രട്ടേറിയറ്റ്
തിരുവനന്തപുരം
2026

പതിനഞ്ചാം കേരള നിയമസഭ

പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി
(2023-2026)

പതിനേഴാമത് റിപ്പോർട്ട്
(2026 ഫെബ്രുവരി മാസം 24-ാം തീയതി സഭയിൽ സമർപ്പിച്ചത്)

(പതിനഞ്ചാം കേരള നിയമസഭയുടെ പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി
(2021-23) യുടെ ഒന്നാമത് റിപ്പോർട്ടിലെ (കേരളത്തിലെ ബയോമെഡിക്കൽ
വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് സംബന്ധിച്ച്) ശുപാർശകളിന്മേൽ സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച
നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച്)

ഉള്ളടക്കം

	പേജ്
സമിതിയുടെ ഘടന	...
ആമുഖം	...
അദ്ധ്യായം I : റിപ്പോർട്ട്	...
അദ്ധ്യായം II : സമിതിയുടെ ശുപാർശകളും അവയിന്മേൽ സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച വിശദാംശവും	...
അദ്ധ്യായം III : നടപടി റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാത്ത ശുപാർശകളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ	...
അദ്ധ്യായം IV : സമിതിയുടെ തുടർ ശുപാർശകൾ/ നിർദ്ദേശങ്ങൾ	...
അനുബന്ധം :	...

പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി (2023-2026)

ഘടന

ചെയർപേഴ്സൺ :

ശ്രീ. ഇ.കെ. വിജയൻ

അംഗങ്ങൾ :

ശ്രീ. പി.കെ. ബഷീർ

ശ്രീ. ജോബ് മൈക്കിൾ

ശ്രീ. ലിന്റോ ജോസഫ്

ശ്രീ. ടി.ഐ. മധുസൂദനൻ

ശ്രീ. മോൻസ് ജോസഫ്

ശ്രീ. കെ.ഡി. പ്രസേനൻ

ശ്രീമതി. യു. പ്രതിഭ

ശ്രീ. സജീവ് ജോസഫ്

നിയമസഭാ സെക്രട്ടേറിയറ്റ് :

ശ്രീ. ഷാജി സി ബേബി., സെക്രട്ടറി-ഇൻ-ചാർജ്

ശ്രീമതി രജനി വി. ആർ., ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി

ശ്രീ. ഹരിശങ്കർ പി., ഡെപ്യൂട്ടി സെക്രട്ടറി

ശ്രീ. ഹരീന്ദ്രൻ കെ., അണ്ടർ സെക്രട്ടറി

ആമുഖം

പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി (2023-26)യുടെ പതിനേഴാമത് റിപ്പോർട്ട് (കേരളത്തിലെ ബയോമെഡിക്കൽ വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് സംബന്ധിച്ച്) 03.11.2021-ൽ ചേർന്ന സമിതിയോഗം അംഗീകരിച്ച് 2021 നവംബർ മാസം 09-ാം തീയതി സഭയിൽ സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. റിപ്പോർട്ടിലെ ശിപാർശകളിന്മേൽ സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച ആക്ഷൻ ടേക്കൺ റിപ്പോർട്ടാണിത്.

2026 ഫെബ്രുവരി മാസം 23-ാം തീയതി കൂടിയ സമിതിയോഗം ഈ റിപ്പോർട്ട് അംഗീകരിച്ചു.

ഇ.കെ. വിജയൻ,
ചെയർപേഴ്സൺ,
പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി.

തിരുവനന്തപുരം,
2026 ഫെബ്രുവരി 24.

അദ്ധ്യായം I

റിപ്പോർട്ട്

പതിനഞ്ചാം കേരള നിയമസഭയുടെ പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി (2021-23) യുടെ ഒന്നാമത് റിപ്പോർട്ട് (സംസ്ഥാനത്തെ ബയോമെഡിക്കൽ വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് സംബന്ധിച്ച്) 2021 നവംബർ മാസം 9-ാം തീയതി സഭയിൽ സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. സംസ്ഥാനത്തെ ആശുപത്രികൾ, ലബോറട്ടറികൾ, ബയോ-മെഡിക്കൽ റിസർച്ച് സ്ഥാപനങ്ങൾ, മോർച്ചറികൾ, ബ്ലഡ് ബാങ്കുകൾ, ന്യൂക്ലിംഗ് ഹോമുകൾ, മൃഗാശുപത്രികൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിലെ പ്രശ്നങ്ങളെയും അപര്യാപ്തകളെയും കുറിച്ച് പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി മുൻപാകെ സമർപ്പിക്കപ്പെട്ട നിവേദനങ്ങളിന്മേൽ നടത്തിയ പരിശോധനയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് സമിതി ഇത്തരത്തിലൊരു പഠനം നടത്തിയത്. പ്രസ്തുത വിഷയത്തിന്മേൽ ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥരുമായി നടത്തിയ ചർച്ചകൾ, തെളിവെടുപ്പ്, സമിതിയുടെ നിരീക്ഷണങ്ങൾ, നിഗമനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉരുത്തിരിഞ്ഞ നിർദ്ദേശങ്ങളും ശുപാർശകളും ഉൾക്കൊള്ളിച്ചുകൊണ്ട് സഭയിൽ സമർപ്പിച്ച പ്രസ്തുത റിപ്പോർട്ടിൽ 22 ശുപാർശകളാണ് ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്.

റിപ്പോർട്ടിലെ ശുപാർശകളിന്മേൽ അനന്തര നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിലേക്കായി റിപ്പോർട്ടിന്റെ പകർപ്പ് സർക്കാരിലേക്ക് അയച്ചുകൊടുക്കുകയുണ്ടായി. അതിന്മേൽ വിവിധ വകുപ്പുകൾ ലഭ്യമാക്കിയ നടപടി റിപ്പോർട്ടുകൾ വിവിധ യോഗങ്ങളിൽ സമിതി പരിഗണിക്കുകയും 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 15, 20 എന്നീ ശുപാർശകളിന്മേൽ ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ് ലഭ്യമാക്കിയ നടപടി റിപ്പോർട്ടുകളിന്മേൽ അധിക വിവരം ആരായുകയും ശേഷിക്കുന്ന ശുപാർശകളിന്മേലുള്ള നടപടി റിപ്പോർട്ടുകൾ അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. സമിതി ആരാഞ്ഞ അധിക വിവരങ്ങളിൻമേൽ ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പ് നടപടി റിപ്പോർട്ടുകൾ നാളിതുവരെ ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.

ശുപാർശകളിന്മേൽ വിവിധ വകുപ്പുകൾ ലഭ്യമാക്കിയതും സമിതി അംഗീകരിച്ചതുമായ നടപടി പത്രികകൾ, സമിതി തീരുമാനങ്ങൾ, സമിതി ആരാഞ്ഞ അധികവിവരങ്ങൾ എന്നിവ രണ്ടാം അദ്ധ്യായമായി ചേർത്തിരിക്കുന്നു. തുടർശുപാർശയായി ഉൾപ്പെടുത്തുവാൻ തീരുമാനിച്ച സമിതി ശുപാർശ സംബന്ധിച്ച വിശദാംശം മൂന്നാം അദ്ധ്യായമായും സമിതി ആരാഞ്ഞ അധികവിവരത്തിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാത്തവ സംബന്ധിച്ച വിശദാംശം നാലാം അദ്ധ്യായമായും സമിതി തുടർശുപാർശകൾ അഞ്ചാം അദ്ധ്യായമായും ചേർത്തിരിക്കുന്നു.

അദ്ധ്യായം II

സമിതിയുടെ ശുപാർശകളും അവയിന്മേൽ സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടികളും സംബന്ധിച്ച വിശദാംശവും

ശുപാർശ നമ്പർ 1

സംസ്ഥാനത്തെ ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിന് സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ, ആരോഗ്യ പരിപാലന സ്ഥാപനങ്ങൾ, പൊതുമാലിന്യ സംസ്കരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ എല്ലാ ഹെൽത്ത് കെയർ യൂണിറ്റുകളും കിടക്കകളുടെ എണ്ണം കണക്കാക്കാതെ 2016-ലെ ബയോ മെഡിക്കൽ പരിപാലന ചട്ടം നടപ്പിലാക്കേണ്ടതാണെന്ന് സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

പബ്ലിക് പ്രൈവറ്റ് സെക്ടർ വ്യത്യാസമില്ലാതെ എല്ലാ ആരോഗ്യ പരിപാലന സ്ഥാപനങ്ങളും റൂളിന്റെ പരിധിയിൽ വരുന്നവയാണ്. പ്രൈവറ്റ് സെക്ടറിലുള്ള എല്ലാ ആശുപത്രികളും, ക്ലിനിക്കുകളും ആതറൈസേഷൻ നേടിയിട്ടുണ്ട്. CHC, PHC തുടങ്ങിയ ചെറിയ ആശുപത്രികൾ, വെറ്റിനറി ഡിസ്പെൻസറികൾ, Ayush hospitals എന്നിവയിൽ ആതറൈസേഷൻ ലഭിക്കാതെയുള്ള യൂണിറ്റുകൾ റൂളിന്റെ പരിധിയിൽ കൊണ്ടു വരുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദേശം ആരോഗ്യ വകുപ്പ്, ആനിമൽ ഹസ്പബൻഡറി, മെഡിക്കൽ കോളേജ്, ആയുഷ് വകുപ്പ് മേധാവികൾക്ക് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ആയത് follow up ചെയ്തു വരുന്നുണ്ട്. എല്ലാ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന ബയോ മെഡിക്കൽ ഖര മാലിന്യം പൊതു ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റില്ലാതെയാണ് നിർമാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നത്. ETP/STP സംവിധാനം ഇല്ലാത്ത ആശുപത്രി/ക്ലിനിക്കുകൾ ആയത് അടിയന്തിരമായി സ്ഥാപിക്കുവാനുള്ള നടപടി കൈകൊള്ളേണ്ടതുണ്ട്.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും ETP/STP സംവിധാനം ഇല്ലാത്ത ആശുപത്രി/ക്ലിനിക്കുകൾ ആയത് അടിയന്തരമായി സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ എന്തെല്ലാമെന്നത് സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് പ്രസ്തുത വകുപ്പിനോട് ആരായുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത അധിക

വിവരത്തിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല .)

ശിപാർശ നമ്പർ 2

ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങൾ ഉറവിട ശേഖരണം മുതൽ ഏറ്റെടുക്കുകയും കുറഞ്ഞ സമയത്തിനുള്ളിൽ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യേണ്ടതാണെങ്കിലും സംസ്ഥാനത്ത് സംസ്കരണത്തിനുള്ള പൊതു സംവിധാനത്തിന്റെ കുറവ് മൂലം അതിന് കഴിയാത്ത സാഹചര്യമാണ്. ആയതിനാൽ ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ തരം തിരിച്ച് ശേഖരിക്കുന്ന ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യം 48 മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ സംസ്കരിക്കാൻ ഉതകുന്ന തരത്തിൽ കൂടുതൽ പൊതു മാലിന്യ സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ ആരംഭിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ റൂൾ പ്രകാരം ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യം 48 മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ സംസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. നിലവിൽ IMAGE, KEIL എന്നീ പൊതുമാലിന്യ സംസ്കരണ യൂണിറ്റുകളാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. അടുർ IDA യിൽ ഒരു പൊതുമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ നടന്നുവരുന്നു. കൂടാതെ പ്ലാസ്മ പൈറോളിസിസ് ടെക്നോളജി ഉപയോഗിച്ച് കൊണ്ട് 3 മെഡിക്കൽ കോളേജുകളിൽ ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിന്റെ ആദ്യ ഘട്ടമായി പരിയാരം മെഡിക്കൽ കോളേജിനെ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയും ഡി.പി.ആർ. തയ്യാറാക്കുന്നതിനായി M/S WAPCOS നെ ചുമതലപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും പരിയാരം മെഡിക്കൽ കോളേജിൽ ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഡി.പി.ആർ തയ്യാറാക്കുന്നതിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ആവശ്യപ്പെടാൻ തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത അധിക വിവരത്തിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

ശിപാർശ നമ്പർ 3

സംസ്ഥാനത്ത് പത്തൊമ്പത് ആശുപത്രികളിൽ മാത്രമാണ് ഇൻസിനറേറ്റർ സംവിധാനമുള്ളതെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. എല്ലാ ജില്ലകളിലെയും എല്ലാ മേഖലകളിലുമുള്ള ആശുപത്രികളിൽ ഇൻസിനറേറ്റർ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിന് സർക്കാർ പ്രോത്സാഹനം നൽകണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

ബയോമെഡിക്കൽ റൂൾ പ്രകാരമുള്ള ഇൻസിനറേറ്ററുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് CPCB യുടെ മാർഗ്ഗരേഖ പാലിക്കേണ്ടതുണ്ട്. 75 കി.മീ ന് ഉള്ളിൽ പൊതു മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റ്

പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ആശുപത്രികൾ captive BMW ഇൻസിനറേറ്ററുകൾ സ്ഥാപിക്കുവാൻ നിയമം അനുവദിക്കുന്നില്ല. ആശുപത്രി മാലിന്യത്തിന്റെ അളവിൽ കൂടുതൽ ജനറൽ ഖരമാലിന്യമാണ്. ആയത് ഖരമാലിന്യ ചട്ടപ്രകാരമുള്ള രീതിയിൽ സംസ്കരിക്കേണ്ടതുമാണ്. ഖരമാലിന്യ ചട്ടപ്രകാരമുള്ള specification പാലിക്കുന്ന ഖരമാലിന്യ ഇൻസിനറേറ്ററുകൾ PCB യുടെ അനുമതിയോടുകൂടെ മാത്രമേ സ്ഥാപിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും ആശുപത്രികളിൽ ഖരമാലിന്യ ഇൻസിനറേറ്ററുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ അനുമതി ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് പ്രസ്തുത വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്തു.പ്രസ്തുത അധിക വിവരത്തിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

ശിപാർശ നമ്പർ 4

കോവിഡ് ആശുപത്രികൾ, ഐസൊലേഷൻ വാർഡുകൾ, ക്വാറന്റൈൻ സെന്ററുകൾ, ടെസ്റ്റിംഗ് സെന്ററുകൾ, ലബോറട്ടറികൾ, കോവിഡ് ഫസ്റ്റ് ലെൻ ടീറ്റ്മെന്റ് സെന്ററുകൾ, ഹോംകെയർ തുടങ്ങിയ കേന്ദ്രങ്ങൾ കോവിഡ് മാലിന്യം മറ്റ് മാലിന്യങ്ങളുമായി കലരാത്ത വിധത്തിൽ കേന്ദ്ര, സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡുകൾ പുറത്തിറക്കിയിട്ടുള്ള മാനദണ്ഡ പ്രകാരം സംസ്കരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്
(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

കോവിഡ് മാലിന്യം CPCB യുടെ മാനദണ്ഡപ്രകാരം കൈകാര്യം ചെയ്തു നടന്നു വരുന്നു. എന്നാൽ കോവിഡ് മഹാമാരിയുടെ സമയത്തുണ്ടായ കോവിഡ് ഇതര ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യം IMAGE ന്റെ പാലക്കാട് പ്ലാന്റിൽ കൂടി വരുകയും ചെയ്തിരുന്നു. 2021 ഏപ്രിലിൽ എറണാകുളത്ത് KEIL പ്ലാന്റ് പ്രവർത്തനം തുടങ്ങി. CPCB മാനദണ്ഡപ്രകാരം രണ്ടു പ്ലാന്റീനും ഏരിയ തിരിച്ച് മാലിന്യ ശേഖരണം നടത്തുവാൻ 13.08.2021-ൽ ബോർഡ് ഉത്തരവിറക്കിയെങ്കിലും IMAGE ഉം ചില ആശുപത്രികളും വിവിധ കോടതികളിൽ കേസ് ഫയൽ ചെയ്യുകയും ചെയ്തിനാൽ പ്രസ്തുത ഉത്തരവ് ഫലപ്രദമായി നടപ്പിലാക്കാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. പ്രസ്തുത വിഷയം ബഹു.സുപ്രീം കോടതിയുടെ പരിഗണനയിലാണ്.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും നിലവിൽ IMAGE ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണം നടത്തുന്നുണ്ടോയെന്നും ഇതു സംബന്ധിച്ച് ബഹു. സുപ്രീം കോടതിയുടെ പരിഗണനയിലുള്ള കേസിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി എന്താണെന്നും പ്രസ്തുത വകുപ്പിനോട് ആരായുകയും ചെയ്തു.പ്രസ്തുത അധിക വിവരത്തിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

ശിപാർശ നമ്പർ 5

ആശുപത്രികളിലെ മറ്റ് ജൈവ-അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ തരംതിരിച്ച് അണുവിമുക്തമാക്കി ശേഖരിച്ച് സംസ്ഥാനത്ത് ഖരമാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന ചട്ടപ്രകാരം കൈകാര്യം ചെയ്യാനുള്ള സൗകര്യം ഇല്ലാത്ത കേന്ദ്രങ്ങളിൽ പ്രസ്തുത സൗകര്യം ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന്

ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ ഉറപ്പുവരുത്തണമെന്ന് സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കടുബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

ആശുപത്രിയിലുണ്ടാകുന്ന ഖരമാലിന്യത്തിന്റെ 80% വും ജനറൽ വേസ്റ്റാണ്. (electronic waste ഉൾപ്പെടുന്നു). തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പിന്റെയും ആരോഗ്യ വകുപ്പിന്റെയും ഏകോപിത പ്രവർത്തനം ചട്ട പ്രകാരമുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിക്കും. ബയോഗ്യാസിലെ ജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ decentralised/centralised സംവിധാനം മുഖേനയും അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ അതാത് തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ അംഗീകൃത മാലിന്യ ശേഖകർ (ഹരിത കർമ്മ സേന) മുഖാന്തിരം നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. പ്ലാസ്റ്റിക് വേസ്റ്റ് പരിപാലന ചട്ടപ്രകാരം റീസൈക്കിൾ ചെയ്യാവുന്നവ registered recyclers നും non recyclable പ്ലാസ്റ്റിക് വേസ്റ്റ് സിമന്റ് പ്ലാന്റിൽ coincineration, road tarring -നാണ് ഉപയോഗിക്കേണ്ടത്. ഇ-വേസ്റ്റ് മാലിന്യങ്ങൾ രജിസ്റ്റേഡ് dismantlers/recyclers ന് നൽകേണ്ടതാണ്.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും പ്രസ്തുത മറുപടി തൃപ്തികരമല്ലെന്ന് വിലയിരുത്തിയ സമിതി ശുപാർശ പ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ച് ആയതു സംബന്ധിച്ച വ്യക്തമായ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാൻ ആരോഗ്യ കടുബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്തു.ആയതിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

ശുപാർശ നമ്പർ 6

സംസ്ഥാനത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഡിസ്പെൻസറികൾ, മൃഗസംരക്ഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ലബോറട്ടറികൾ, റിസർച്ച് സ്ഥാപനങ്ങൾ മെഡിക്കൽ/രക്തദാന ക്യാമ്പുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ മാലിന്യസംസ്കരണം മാനദണ്ഡപ്രകാരമാണോയെന്ന് മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് കൃത്യമായി പരിശോധന നടത്തി ഉറപ്പു വരുത്തണമെന്ന് സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

പരിസ്ഥിതി (ബി) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. 37/ബി2/2022/പരി തീയതി 07-02-2023)

സംസ്ഥാനത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഡിസ്പെൻസറികൾ സംസ്ഥാനത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഡിസ്പെൻസറികൾ, മൃഗസംരക്ഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ലബോറട്ടറികൾ, റിസർച്ച് സ്ഥാപനങ്ങൾ മെഡിക്കൽ/രക്തദാന ക്യാമ്പുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ മാലിന്യസംസ്കരണം മാനദണ്ഡപ്രകാരമാണോയെന്ന് കൃത്യമായി പരിശോധന നടത്തുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുവാൻ കേരള സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന് നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

(28.03.2023-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

ശുപാർശ നമ്പർ 7

കേരള സ്റ്റേറ്റ് പൊല്യൂഷൻ കൺട്രോൾ ബോർഡിന്റെ റിപ്പോർട്ട് പ്രകാരം സംസ്ഥാനത്ത് 2471 ആരോഗ്യപരിപാലന കേന്ദ്രങ്ങൾ പൊതുമാലിന്യ സംവിധാനത്തിൽ മെഡിക്കൽ മാലിന്യം സംസ്കരിക്കാനുള്ള അംഗീകാരം നേടിയിട്ടില്ലെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ ബോർഡിന്റെ നിബന്ധന അനുസരിച്ച് സംസ്ഥാനത്തെ സർക്കാർ ആശുപത്രികളും മൃഗാശുപത്രികളും ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ ആരോഗ്യ പരിപാലന കേന്ദ്രങ്ങളും പൊതുസംവിധാനത്തിൽ മെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനുള്ള ബോർഡിന്റെ ആതറൈസേഷൻ എടുത്ത് പ്രവർത്തിക്കണമെന്ന് സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്
(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

2020-ലെ വാർഷിക റിപ്പോർട്ട് പ്രകാരമാണ് സംസ്ഥാനത്ത് 2471 ആരോഗ്യ പരിപാലന കേന്ദ്രങ്ങൾ ബോർഡിന്റെ ആതറൈസേഷൻ കരസ്ഥമാക്കാതിരുന്നത്. എന്നാൽ മാർച്ച് 2022-ലെ കണക്ക് പ്രകാരം എല്ലാ പ്രൈവറ്റ് സ്ഥാപനങ്ങളും ആതറൈസേഷൻ പരിധിയിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. മൃഗാശുപത്രികൾ പൊതു മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റിൽ അംഗത്വം തേടിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ബോർഡിന്റെ ആതറൈസേഷൻ എടുത്തിട്ടില്ലായിരുന്നു. Animal husbandry യുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നടപടി തുടർന്നു വരുന്നു. കൂടുതൽ യൂണിറ്റുകൾ ആതറൈസേഷൻ പരിധിയിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. 2021-ലെ വാർഷിക റിപ്പോർട്ടിൽ ആരോഗ്യ പരിപാലന കേന്ദ്രങ്ങളുടെ എണ്ണം രേഖപ്പെടുത്തി ജൂലൈ മാസത്തിനുമുമ്പ് CPCB യ്ക്ക് സമർപ്പിക്കുവാനുള്ള നടപടി പുരോഗമിച്ചു വരുന്നു.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും 2021-ലെ വാർഷിക റിപ്പോർട്ടിൽ ആരോഗ്യ പരിപാലന കേന്ദ്രങ്ങളുടെ എണ്ണം രേഖപ്പെടുത്തി ജൂലൈ മാസത്തിനുമുമ്പ് CPCB യ്ക്ക് സമർപ്പിച്ചുവോ എന്നും ആയത് സംബന്ധിച്ച നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ചുള്ള റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുവാൻ സമിതി തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു. ആയതിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

ശുപാർശ നമ്പർ 8

പൊതുജനങ്ങളുടെ ആശങ്കകളാണ് പല സ്ഥലങ്ങളിലും ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് തടസ്സമാകുന്നതെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ ജനപ്രതിനിധികളുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ ബന്ധപ്പെട്ടവർ ചർച്ച നടത്തി പൊതുജനങ്ങളുടെ ആശങ്ക ദൂരീകരിച്ചുകൊണ്ട് നൂതന സാങ്കേതിക വിദ്യ ഉപയോഗിച്ചുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് സംസ്ഥാനത്ത് ദക്ഷിണമേഖല കേന്ദ്രീകരിച്ച് ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യം സംസ്കരിക്കുന്നതിന് ഒരു പൊതു സംവിധാനംകൂടി അടിയന്തിരമായി സ്ഥാപിക്കണമെന്ന് സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്
(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

ദക്ഷിണ കേരളത്തിൽ അടുർ IDA യിൽ IMAGE ന് സ്ഥലം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത സ്ഥലത്ത് പൊതു

സംസ്കരണ പ്ലാന്റിനായി പരിസ്ഥിതി ക്ലിയറൻസ് ലഭിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അടുർ IDA-യിൽ പൊതു സംസ്കരണ പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് IMAGR-ന് പരിസ്ഥിതി ക്ലിയറൻസ് ലഭിച്ചുവോ എന്നത് സംബന്ധിച്ചും ആയത് സ്ഥാപിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ചുള്ള നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ചുമുള്ള റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടാൻ തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്യപ്രസ്തുത അധിക വിവരത്തിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

ശിപാർശ നമ്പർ 9

ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യത്തിൽ വന്നു ചേരുന്ന പൊതുവായിട്ടുള്ള ഖരമാലിന്യങ്ങളാണ് മാലിന്യ സംസ്കരണം കൃത്യമായി നടത്തുന്നതിനുള്ള തടസ്സമെന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. ആയതിനാൽ അത്തരത്തിലുള്ള പൊതു ഖരമാലിന്യം ശാസ്ത്രീയമായ രീതി അവലംബിച്ച് ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ തരംതിരിച്ച് ശേഖരിച്ച് 2016 ലെ ഖരമാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന ചട്ടപ്രകാരം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ ത്വരിതപ്പെടുത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

ഖരമാലിന്യ ചട്ടപ്രകാരം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനാവശ്യമായി കൊല്ലം, പാലക്കാട്, കോഴിക്കോട് എന്നിവിടങ്ങളിൽ Waste to Energy Plant കൾക്ക് മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് സ്ഥാപനാനുമതി നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യും.)

ശിപാർശ നമ്പർ 10

ആശുപത്രികളിൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക്, ഗ്ലാസ്, മെറ്റൽ തുടങ്ങിയവയുടെ പുനരുപയോഗ സാധ്യത പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തണമെന്നും അതിനായി ഗവേഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നതിന് നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് സയൻസ് & ടെക്നോളജി (എൻ.ഐ.എസ്.ടി) പാപ്പനംകോട് എന്ന സ്ഥാപനത്തെ ചുമതലപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിദഗ്ദ്ധ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ചെന്നൈ ഇന്ത്യൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ടെക്നോളജി (ഐ.ഐ.ടി) യിൽ നിന്നും തേടണമെന്നും സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

ആശുപത്രി മാലിന്യത്തിന്റെ ഭൂരിഭാഗവും ജനറൽ മാലിന്യമാണ്. അതിൽ പുനരുപയോഗ സാധ്യതയുള്ള വസ്തുക്കൾ ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ തരംതിരിക്കാവുന്നതാണ്. ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക രംഗത്ത്

വൈദഗ്ധ്യം പുലർത്തുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുമായി സഹകരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നത് ഇത്തരം പുനരുപയോഗ വസ്തുക്കളിൽ നിന്നും പരമാവധി Resource recovery നടത്തുവാൻ സാധിക്കും.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും സമിതി ശുപാർശ പ്രകാരമുള്ള നടപടി സ്വീകരിച്ച് ആയത് സംബന്ധിച്ച നടപടി റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടാൻ തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത അധിക വിവരത്തിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

ശുപാർശ നമ്പർ 11

കേരളത്തിന്റെ പ്രത്യേക പാരിസ്ഥിതിക സാഹചര്യത്തിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണം ജനങ്ങളുടെ ഒരു വൈകാരിക വിഷയമായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. സംസ്ഥാനത്തെ മുഴുവൻ ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങളും ശാസ്ത്രീയമായി സംസ്കരിക്കുന്ന സംവിധാനമായ പാലക്കാട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന IMAGE, 2021 ൽ പ്രവർത്തനമാരംഭിച്ച കൊച്ചി അമ്പല മേട്ടിൽ സമിതി ചെയ്യുന്ന കേരള എൻവൈറോ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ലിമിറ്റഡ് (KEIL) എന്നിവയുടെ സേവനം പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തേണ്ടതാണെന്ന് സമിതിയ്ക്ക് അഭിപ്രായമുണ്ട്. KEIL-ന് ആവശ്യത്തിന് മാലിന്യം ലഭിക്കാത്ത സാഹചര്യം പരിശോധിച്ച് നടപടി എടുക്കണമെന്നും മൊത്തം മെഡിക്കൽ മാലിന്യം IMAGE നും KEIL നും ലഭിക്കാത്ത അവസ്ഥ ക്രമീകരിക്കാനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കണമെന്നും സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്
(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

KEIL പ്ലാന്റ് മെയ് 2021 ന് പ്രവർത്തനമാരംഭിച്ചു. എന്നാൽ പ്രവർത്തനത്തിനാവശ്യമായ അളവ് മാലിന്യം ലഭിക്കാത്ത സാഹചര്യവും IMAGE പ്ലാന്റിൽ മാലിന്യം കൂടിയും വന്ന സാഹചര്യത്തിൽ NGT ഉത്തരവിന്റെ വെളിച്ചത്തിലും സർക്കാർ നിർദ്ദേശ പ്രകാരവും 13-08-2021 ൽ രണ്ടു യൂണിറ്റുമായി ബോർഡ് ജില്ല തിരിച്ച് ഉത്തരവിറക്കിയിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത വിഷയം ബഹു:സുപ്രീംകോടതിയുടെ പരിഗണനയിലാണ്. 13/08/2021 തീയതി ഉത്തരവ് പാലക്കാട് മാത്രമേ ആരോഗ്യപരമായ മത്സരം ഈ രംഗത്ത് ഉണ്ടാവുകയുള്ളൂ. കൂടാതെ 'Monopoly' വരുകയുമില്ല. ജൂൺ 2022 കണക്കനുസരിച്ച് 16 TPD കപ്പാസിറ്റിയുള്ള KEIL പ്ലാന്റിന് ശരാശരി 8 TPD മാലിന്യം ലഭിക്കുന്നു. 55.8 TPD കപ്പാസിറ്റിയുള്ള പാലക്കാട് - IMAGE പ്ലാന്റ് ഏകദേശം 54.8 TPD മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നുണ്ട്. കോവിഡ് മഹാമാരിമൂലം ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് അപ്രതീക്ഷിതമായി ഉയർന്ന് വരികയും IMAGE പ്ലാന്റിന് ഇത് തരണം ചെയ്യുവാനായി 37 TPD എന്നത് 55.8 TPD ആയി ബോർഡ് ഉയർത്തി നൽകുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ വീണ്ടും IMAGE പ്ലാന്റിൽ മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് കൂടുന്നതായി ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ട സാഹചര്യത്തിലാണ് മേൽ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുള്ളത്.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും പ്രസ്തുത വിഷയം സംബന്ധിച്ച് ബഹു. സുപ്രീം കോടതിയുടെ പരിഗണനയിലുള്ള കേസിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി ആരായാൻ സമിതി

തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു.ആയതിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

ശിപാർശ നമ്പർ 12

കേരളത്തിൽ ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങൾ വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രക്രിയയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിന് ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ മുൻകൈ എടുക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

സംസ്ഥാനത്ത് ബയോമെഡിക്കൽ മാനേജ്മെന്റ് റൂൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന്റെ പുരോഗതി State Level Advisory TPD Committee യും District Level Monitoring Committee യും നിരീക്ഷിച്ച് ആവശ്യമായ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നുണ്ട്.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും സംസ്ഥാനത്ത് ബയോ മെഡിക്കൽ മാനേജ്മെന്റ് റൂൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച് ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പിനോട് ആവശ്യപ്പെടാൻ തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു.പ്രസ്തുത അധിക വിവരത്തിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

ശിപാർശ നമ്പർ 13

ചിലർ അനധികൃതമായി സീവേജ് മാലിന്യങ്ങൾ ജലാശയങ്ങളിൽ പമ്പ് ചെയ്ത് വിടുന്നതുമൂലം ജലാശയങ്ങൾ മാലിന്യകേന്ദ്രങ്ങളാകുന്നുവെന്നും മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കാൻ ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള വാഹനത്തിനുള്ളിൽ ജി.പി.എസ് സംവിധാനം നടപ്പിലാക്കാത്തതിനാൽ വാഹനങ്ങളെ തിരിച്ചറിയാൻ കഴിയുന്നില്ലെന്നും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ ബയോ-മെഡിക്കൽ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്ന എല്ലാ വാഹനങ്ങളിലും ജി.പി.എസ് സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്നും പ്രസ്തുത വാഹനങ്ങളുടെ കൃത്യമായ ആഡിറ്റിംഗ് ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ നടത്തണമെന്നും സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

പരിസദിതി (ബി) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. 37/ബി2/2022/പരി. തീയതി 07-02-2023)

IMAGE ന്റെയും KEIL ന്റെയും മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള വാഹനങ്ങളിൽ ജി.പി.എസ് സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിൽ IMAGE ന്റെ Vehicle tracking കേരള സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ വെബ് സൈറ്റുമായി കണക്ട് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. KEIL ന്റെ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സ്മിം ലെനെംഗ് നടപടികൾ പുരോഗമിച്ചു വരുന്നു.

(24.05.2023-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും ബയോമെഡിക്കൽ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ

ശേഖരിക്കുന്ന എല്ലാ വാഹനങ്ങൾക്കും പൊതുവായ രജിസ്ട്രേഷനും ജി.പി.എസ് സംവിധാനവും ഏർപ്പെടുത്തണമെന്ന തുടർശിപാർശ ആക്ഷൻ ടേക്കൺ റിപ്പോർട്ടിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന് തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഗതാഗത (ബി) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. ബി2/362/2022/ഗതാ. തീയതി 21-06-2023)

ഗുഡ്സ് വെഹിക്കിൾ കാറ്റഗറിയിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന വാഹനങ്ങളിലാണ് ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നത്. 1989-ലെ കേരള മോട്ടോർ വാഹന ചട്ടത്തിലെ, ചട്ടം 151A പ്രകാരം Vehicle Location Tracking Device (VLTD), ഗുഡ്സ് വാഹനങ്ങളിൽ നിർബന്ധമാണ്. കൂടാതെ, 1989-ലെ കേരള മോട്ടോർ വാഹന ചട്ടത്തിലെ, ചട്ടം 151 A(3) അനുസരിച്ച് മേൽ ചട്ടത്തിന്റെ സബ് റൂൾ (1)-ൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന വാഹന ലൊക്കേഷൻ ട്രാക്കിംഗ് ഉപകരണത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവോ അവരുടെ ഡീലറോ ബന്ധപ്പെട്ട ഓപ്പറേറ്ററോ, എഐഎസ് 140:2016-ന്റെ കാലാകാലങ്ങളിൽ വരുന്ന ഭേദഗതി അനുസരിച്ച്, വാഹനത്തിൽ VLTD ഘടിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

VLTD സംവിധാനം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഭാരവാഹനങ്ങൾക്ക് മാത്രമാണ് നിലവിൽ ഫിറ്റ്നസ്സ് സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നൽകുന്നത്. ജലാശയങ്ങളിലും മറ്റും സീവേജ് മാലിന്യങ്ങൾ പമ്പ് ചെയ്ത് വിടുന്ന വാഹനങ്ങളെ തിരിച്ചറിയാൻ ഈ സംവിധാനത്തിലൂടെ സാധിക്കുമെന്നുള്ള വിവരം സമിതി മുമ്പാകെ അറിയിച്ചു കൊള്ളുന്നു.

(13.07.2023-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

ശിപാർശ നമ്പർ 14

വിവിധ ചികിത്സാ മേഖലകളിൽ ചിലയിടങ്ങളിൽ രോഗികൾക്ക് നിലവാരമില്ലാത്ത പ്ലാസ്റ്റിക് കുപ്പികളിൽ മരുന്നുകൾ നൽകി വരുന്നുണ്ടെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ എല്ലാ ചികിത്സാ മേഖലകളിലേയും മരുന്നുകൾ അംഗീകൃത ഗ്രേഡിലുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ വഴി വിതരണം ചെയ്യണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബശേഷമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

മരുന്ന് കുപ്പികളുടെ ഗ്രേഡ് ഉറപ്പാക്കാൻ ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളുടെ ഇടപെടൽ ആവശ്യമാണ്. മരുന്ന കുപ്പികളുടെ നിർമ്മാർജ്ജനം Extended Producer Responsibility പ്രകാരം മരുന്ന് supplier ൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്. കൂടാതെ ഉപയോഗം കഴിഞ്ഞ മരുന്ന കുപ്പികൾ പൊതു ബയോമെഡിക്കൽ സംസ്കരണ സംവിധാനത്തിലൂടെയും നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. വീടുകളിൽ നിന്നും expired medicine നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനും മെഡിക്കൽ സ്റ്റോറുകൾക്ക് മുന്നിൽ ബിൻ സ്ഥാപിച്ച് ശേഖരിക്കുന്ന പദ്ധതി Drug Controller ന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ എടുത്തു വരുന്നു.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

ആയുഷ് (ബി) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. ബി1/114/2022/ആയുഷ്. തീയതി 14-11-2022)

ആയുഷ് വകുപ്പിന് കീഴിലെ ഹോമിയോപ്പതി വകുപ്പിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് ബോട്ടിലുകളിൽ മരുന്ന് വിതരണം ചെയ്യുന്നില്ല. ഗ്ലാസ് ബോട്ടിലുകളിൽ മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതിന് സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

ഭാരതീയ ചികിത്സാ വകുപ്പിന്റെ കീഴിലുള്ള വിവിധ ആശുപത്രികളിലും, ഡിസ്പെൻസറികളിലും മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നത് ഔഷധിയിൽ നിന്നാണ്. ഔഷധി പ്രധാനമായും Pet bottle കൾ ISBM മെഷീൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഫുഡ് ഗ്രേഡ് റെസിൻ ഉള്ള കുപ്പികൾ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നവരിൽ നിന്നും മാത്രവും, HDP bottle കൾ Foreign matters ൽ നിന്നും Microbial മലിനീകരണത്തിൽ നിന്നും മുക്തമായവയും ഫുഡ് ഗ്രേഡ് സർട്ടിഫിക്കറ്റും മൈഗ്രേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റും ഉള്ളവയും, പോളിത്തീൻ ബാഗുകൾ 250/500 gauge കളിലുള്ളവയുമാണ് മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുമ്പോൾ ഉപയോഗിക്കുന്നത്.

ആയുർവേദ മെഡിക്കൽ വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പിന് കീഴിലെ തിരുവനന്തപുരം/ തൃപ്പൂണിത്തുറ ആയുർവേദ കോളേജുകളുടെ ആശുപത്രികളിൽ OP രോഗികൾക്ക് ആവശ്യമായ മരുന്നുകൾ പ്രസ്തുത കോളേജിലെ തന്നെ ഫാർമസിയിൽ തയ്യാറാക്കുകയും രോഗികൾ കൊണ്ടുവരുന്ന പാത്രങ്ങളിലും/കുപ്പികളിലും വിതരണം ചെയ്യുകയുമാണ് ചെയ്യുന്നത്. മൂന്നു സർക്കാർ ആയുർവേദ കോളേജ് ആശുപത്രികളിലും സർക്കാർ സ്ഥാപനമായ ഔഷധി മുഖാന്തിരവും മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്തു വരുന്നു. ഔഷധി മുഖാന്തിരം നൽകുന്ന മരുന്നുകൾ സർക്കാർ അംഗീകൃതമായ കുപ്പികളിൽ ആണ് നൽകി വരുന്നത്. ആയതിനാൽ ഈ വകുപ്പിന് കീഴിലെ ആശുപത്രികളിൽ സർക്കാർ അനുശാസിക്കുന്ന മാനദണ്ഡം പ്രകാരമുള്ള പ്ലാസ്റ്റിക് ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ വഴിയാണ് മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നത്.

പ്രിൻസിപ്പൽ ആന്റ് കൺട്രോളിംഗ് ഓഫീസറുടെ കീഴിലെ ഹോമിയോപ്പതി ആശുപത്രിയിൽ നിന്നും മരുന്നുകൾ ഗ്ലാസ് ബോട്ടിലുകളിൽ ആണ് വിതരണം ചെയ്യുന്നത്. മരുന്ന് വിതരണത്തിന് പ്ലാസ്റ്റിക് ബോട്ടിലുകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നില്ല.

(29.11.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

ശിപാർശ നമ്പർ 15

ഹോമിയോ മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതിന് ഉപയോഗിക്കുന്ന ആംബർ നിറത്തിലുള്ള കുപ്പികൾ സംസ്ഥാനത്തെ ഹോമിയോ ആശുപത്രികളിൽ കെട്ടിയിടുന്നതായും ഇവ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള സ്ഥലസൗകര്യം ഹോമിയോ ആശുപത്രികളിൽ പരിമിതമാണെന്നും സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. ഇത്തരം മാലിന്യങ്ങൾ നശിപ്പിക്കുന്നതിന് എന്തെല്ലാം കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാനാകുമെന്ന് സംബന്ധിച്ച് പഠനം നടത്തി റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു. കൂടാതെ Extended Producer Responsibility (EPR) പോളിസി കർശനമായി ഈ മേഖലയിൽ നടപ്പിലാക്കി പ്രശ്നപരിഹാരം തേടുന്നതിന് ആരോഗ്യവകുപ്പ് അടിയന്തിരമായി ഇടപെടണമെന്നും സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

EPR Policy നിർബന്ധമാക്കാനുള്ള നടപടികൾ തുടർന്ന് വരുന്നു.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും EPR പോളിസി നിർബന്ധമാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ എന്തെല്ലാമെന്നും ആയതിന്റെ നിലവിലെ അവസ്ഥ എന്താണെന്നും സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ആവശ്യപ്പെടാൻ തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത അധിക വിവരത്തിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

ആയുഷ് (ബി) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. ബി1/114/2022/ആയുഷ്. തീയതി 14-11-2022)

ഹോമിയോ ഡിസ്പെൻസറികൾ/ആശുപത്രികളിലേയും കാലി കപ്പികൾ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിന് KEIL/IMAGE എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി സഹകരിച്ച് അർബിമ അർബിമ റിഓറിംഗ് തുടർ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിന് Pollution Control Board (PCB) കത്ത് നൽകുകയും, പിസിബി യുടെ കത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഹോംകോയ്ക്കും 5 ജില്ലകളിൽ KEIL ഉം 9 ജില്ലകളിൽ ഇമേജ്-ഉം ആയി ഡിസ്കഷൻ നടത്തി നടപടികൾ എടുക്കുവാൻ നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട്, ജില്ലാ മെഡിക്കൽ ഓഫീസർമാർ എന്നിവർക്കും വേണ്ട നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ആംബർ കളറിമുള്ള കപ്പികൾ ജില്ലകളിലെ സൂപ്പിംഗ് യൂണിറ്റിലേയ്ക്കും തിരിച്ചെടുക്കുന്നതിനും നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഇത് സംബന്ധിച്ച് ഹോംകോയുമായും ഡിസ്കഷൻ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഹോമിയോപ്പതി മെഡിക്കൽ കോളേജിന് കീഴിലെ ആശുപത്രിയിലെ ഉപയോഗശൂന്യമായ കപ്പികൾ കാലതാമസം കൂടാതെ ലേലം ചെയ്ത് നൽകുന്നുണ്ട്.

(29.11.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

ശിപാർശ നമ്പർ 16

സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ ഹോമിയോ ആശുപത്രികളിൽ നിന്നും മാലിന്യ സംസ്കരണ ചട്ടപ്രകാരമുള്ള വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായി IMAGE-ഉം KEIL-ഉം മാലിന്യ ശേഖരണം നടത്തുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്താൻ ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ കർശന നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആയുഷ് (ബി) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. ബി1/114/2022/ആയുഷ്. തീയതി 14-11-2022)

ഹോമിയോ ഡിസ്പെൻസറികളിലും ആശുപത്രികളിലും ഉണ്ടാകുന്ന ബയോ മെഡിക്കൽ വേസ്റ്റ് സംസ്കരിക്കുന്നതിനായി IMAGE/KEIL എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങൾ മുഖേന വകുപ്പിൻ കീഴിലെ സ്ഥാപനങ്ങൾ രജിസ്ട്രേഷൻ നടത്തി തുടർ നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരുന്നുണ്ട്.

(29.11.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

പരിസ്ഥിതി (ബി) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. 37/ബി2/2022/പരി. തീയതി 07-02-2023)

IMAGE നം KEIL നം ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യ ശേഖരണത്തിനായി ഏര്യാ തിരിച്ച് 13/08/2021-ൽ കേരള സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് ഉത്തരവിറക്കിയിട്ടുണ്ട്.

(28.03.2023-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

ശിപാർശ നമ്പർ 17

ബയോ മെഡിക്കൽ മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിന്റെ ശരിയായ രീതിയിലുള്ള പ്രവർത്തനം ഏകോപിപ്പിക്കുന്നത് പരിസ്ഥിതി, ആരോഗ്യ ക്ഷേമം, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണം എന്നീ വകുപ്പുകളാണെന്നിരിക്കെ പരിസ്ഥിതി വകുപ്പിന്റെ നിർദ്ദേശ പ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കേണ്ട മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിൽ ആവശ്യത്തിനുള്ള സ്ഥിരം ജീവനക്കാരില്ല എന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിൽ ആവശ്യമായ സ്ഥിരം ജീവനക്കാരെ നിയമിക്കുന്നതിന് അടിയന്തിര നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ ക്ഷേമം (എം) വകുപ്പ്
(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

24.05.2023-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും ബയോമെഡിക്കൽ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്ന എല്ലാ വാഹനങ്ങൾക്കും പൊതുവായ രജിസ്ട്രേഷനും ജി.പി.എസ് സംവിധാനവും ഏർപ്പെടുത്തണമെന്ന തുടർശിപാർശ ആക്ഷൻ ടേക്കൺ റിപ്പോർട്ടിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന് അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീവ് വിഭാഗത്തിൽ PSC മുഖേന നിയമനം നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. Technical/Scientific വിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിരം ജീവനക്കാരുടെ നിയമന നടപടി PSC എടുത്തുവരുന്നു. IMG മുഖേന പഠനം നടത്തുകയും ആയതിൻപ്രകാരം ശിപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള post കൾക്ക് അംഗീകാരം ലഭിക്കാനുള്ള നടപടികളും സ്വീകരിച്ചു വരുന്നു. ജില്ല/മേഖല/മുഖ്യ കാര്യാലയത്തിൽ ടെക്നിക്കൽ അസിസ്റ്റന്റുകളുടെ നിയമനം കൂടി ആവശ്യമാണ്.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

ശിപാർശ നമ്പർ 18

ശുചിത്വ മിഷനിൽ അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരുടെ ഒഴിവുകൾ നികത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ ത്വരിതപ്പെടുത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ (ഐ.എ) വകുപ്പ്
(സർക്കാർ കത്ത് നം. ഐ.എ.എ.2/88/2022/തസഭവ തീയതി 11-04-2023)

ജില്ലാ ശുചിത്വമിഷനുകളിലേയ്ക്ക് അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (ഐ.ഇ.സി)യുടെ 14 തസ്തികകളും, അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (എസ്.ഡബ്ല്യു.എം) ന്റെ 14 തസ്തികകളും സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടും ടി തസ്തികകളിലേയ്ക്ക് അന്യത്രസേവന വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമനം നടത്തുന്നതിന് അനുമതി നല്കിക്കൊണ്ടും ഉത്തരവായി. ഈ തസ്തികകളിലേയ്ക്ക് സർക്കാർ വകുപ്പുകളിൽ നിന്നും ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ സംസ്ഥാനത്ത്

ബയോ മെഡിക്കൽ മാനേജ്മെന്റ് റൂൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമനം നടത്തുന്നതിന് സർക്കാർ ജീവനക്കാരിൽ നിന്നും അപേക്ഷകൾ ക്ഷണിക്കുകയും അപേക്ഷകരുമായി കൂടിക്കാഴ്ച നടത്തി അർഹമായ അപേക്ഷകൾ സർക്കാരിലേയ്ക്ക് സമർപ്പിച്ച് നിയമനം നടത്തുകയുമാണ് ചെയ്ത് വരുന്നത്. എന്നാൽ ആവശ്യമായ അപേക്ഷകൾ ലഭിക്കാത്തതുകാരണം താഴെ പറയുന്ന ജില്ലാ ശുചിത്വമിഷനുകളിൽ അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരുടെ ഒഴിവുകൾ ഒരു വർഷത്തിലധികമായി ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുകയാണ്. ഇത് മൂലം പഞ്ചായത്ത്, മുനിസിപ്പൽതല ഏകോപനം കാര്യക്ഷമമല്ലാതാകുന്ന സാഹചര്യം നിലനില്ക്കുന്നു.

ക്രമ നം.	ജില്ല	അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (IEC)	അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (SWM)
1	പത്തനംതിട്ട	1	1
2	ആലപ്പുഴ	0	1
3	കോട്ടയം	0	1
4	ഇടുക്കി	1	0
5	എറണാകുളം	1	1
6	തൃശ്ശൂർ ബയോമെഡിക്കൽ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്ന എല്ലാ വാഹനങ്ങൾക്കും പൊതുവായ രജിസ്ട്രേഷനും ജി.പി.എസ് സംവിധാനവും ഏർപ്പെടുത്തണമെന്ന് സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.	1	1
7	പാലക്കാട്	0	1
8	മലപ്പുറം	1	1
9	കോഴിക്കോട്	1	0
10	വയനാട്	0	1
11	കാസർഗോഡ്	1	0
	ആകെ	7	8

മേൽ സാഹചര്യത്തിൽ അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരുടെ കുറവ് പരിഹരിക്കുന്നതിന് മതിയായ യോഗ്യതയുള്ള ഉദ്യോഗാർത്ഥികളെ ഒരു വർഷത്തെ കരാർ വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമിക്കുന്നതിനും തൃപ്തികരമാണെങ്കിൽ കരാർ കാലാവധി ദീർഘിപ്പിക്കുന്നതിനും അനുമതി നൽകുന്നത് സംബന്ധിച്ച പ്രൊപ്പോസൽ പരിശോധിച്ചു വരുന്നു. ആയതിൽ അടിയന്തിരമായി നടപടി സ്വീകരിച്ച് നടപടി റിപ്പോർട്ട് സമിതി മുൻപാകെ സമർപ്പിക്കുന്നതാണെന്ന വിവരം അറിയിക്കുന്നു.

(24.05.2023-ലെ സമിതിയോഗം അന്തിമ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുവാൻ നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്ത ആയതിൻപ്രകാരം ലഭ്യമാക്കിയ അന്തിമ റിപ്പോർട്ട് ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.)

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ (ഐ.എ) വകുപ്പ്
(സർക്കാർ കത്ത് നം. ഐ.എ.എ.2/88/2022/തസ്വഭവ തീയതി 06-10-2023)

സ.ഉ.(കെ) നം. 72/2019/തസ്വഭവ തീയതി 23/06/2019 ഉത്തരവ് പ്രകാരം സൃഷ്ടിച്ച അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (ഐ.ഇ.സി./എസ്.ഡബ്ല്യൂ.എം.) 14 വിതം തസ്തികകളിൽ അന്യത്രസേവന വ്യവസ്ഥയിൽ ജീവനക്കാരെ ലഭിക്കാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ അനുയോജ്യരായ ജീവനക്കാരെ ലഭിക്കുന്നതുവരെ കരാർ വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമനം നടത്താമെന്ന് കൂടി ചേർന്ന് 23/06/2019 തീയതിയിലെ സ.ഉ. (കെ) നം. 72/2019/തസ്വഭവ ഉത്തരവ് ഭേദഗതി ചെയ്ത് 27/07/2023 തീയതി സ.ഉ. (സാധാ) നം.1544/2023/തസ്വഭവ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ടി ഉത്തരവ് പ്രകാരം നടപടി സ്വീകരിച്ചു വരികയാണെന്ന് ശുചിത്വ മിഷൻ ഡയറക്ടർ റിപ്പോർട്ട് നൽകിയിട്ടുള്ള വിവരം സമിതിയുടെ പരിഗണനയ്ക്കായി സമർപ്പിക്കുന്നു.

(06.12.2023-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു)

ശിപാർശ നമ്പർ 19

ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യം നേരിട്ട് കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന തൊഴിലാളികൾക്ക് സാംക്രമിക രോഗങ്ങൾ പിടിപെടാൻ സാധ്യത കൂടുതലാണെന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. ആയതിനാൽ ഈ മേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന തൊഴിലാളികളുടെ കൃത്യമായ എണ്ണം, അവർക്ക് ഹെൽപ്പറ്റൈറ്റിസ് ബി, ടെറ്റനസ് പോലുള്ള സാംക്രമികരോഗങ്ങൾക്കുള്ള വാക്സിൻ നിർബന്ധമായും നൽകിയിട്ടുണ്ടോ, അവർക്ക് ഇൻഷുറൻസ് പരിരക്ഷ ഉണ്ടോ, തൊഴിലാളികൾക്ക് ഇത്തരം സാംക്രമിക രോഗങ്ങൾ വന്നിട്ടുണ്ടോ, ത്വക്ക് രോഗങ്ങളുണ്ടാകുന്നുണ്ടോ എന്നീ വിഷയങ്ങൾ പഠനവിധേയമാക്കി പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങൾക്കുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കടുംബക്ഷേമ (എഫ്) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. F2/150/2022-HEALTH തീയതി 17-05-2023)

കേരളത്തിലെ ആശുപത്രികളിലെ ബയോ മെഡിക്കൽ മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നത് IMAGE, KEIL എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങളാണ്. ഇതിൽ ജോലിചെയ്യുന്ന ജീവനക്കാർക്ക് ഹെൽപ്പറ്റൈറ്റിസ്, ടെറ്റനസ് എന്നിവക്കെതിരെ പ്രതിരോധ വാക്സിൻ നൽകിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ കോവിഡ് -19 രണ്ട് ഡോസ് വാക്സിനും സൗജന്യമായി നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിലെ സ്ഥിരം ജീവനക്കാർ ഗ്രൂപ്പ് ഇൻഷുറൻസ് സ്കീമിലും മറ്റു ജീവനക്കാർ ഇ.എസ്.ഐ സ്കീമിന് കീഴിലും അംഗങ്ങളാണ്. ടി ജീവനക്കാർക്ക് ആഴ്ചയിൽ ഒരു ദിവസം മെഡിക്കൽ കൺസൾട്ടേഷനും നൽകിവരുന്നു. പ്രസ്തുത ജീവനക്കാരെ ആനുകാലിക മെഡിക്കൽ പരിശോധനയ്ക്കു വിധേയരാക്കുകയും അവരുടെ മെഡിക്കൽ ഫിറ്റ്നസ് യോഗ്യത ഒരു മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യാറുണ്ട്.

ആശുപത്രികളിലും ലാബുകളിലും മറ്റ് ആരോഗ്യ സ്ഥാപനങ്ങളിലും ജോലി ചെയ്യുന്ന എല്ലാ ജീവനക്കാർക്കും (ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന തൊഴിലാളികൾ ഉൾപ്പെടെ) ഹെൽപ്പറ്റൈറ്റിസ് ബി വാക്സിൻ എടുക്കേണ്ടത് നിർബന്ധമാണ്. എല്ലാ ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകരും ഇത്തരത്തിൽ വാക്സിൻ എടുത്തിട്ടുണ്ടെന്ന് സ്ഥാപന മേധാവികൾ ഉറപ്പു വരുത്തേണ്ടതാണ്. ഹെൽപ്പറ്റൈറ്റിസ് വാക്സിൻ എടുക്കാത്ത ജീവനക്കാരോ, ഭാഗികമായി മാത്രം വാക്സിൻ എടുത്തിട്ടുള്ള ജീവനക്കാരോ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവർക്ക് വാക്സിൻ സൗജന്യമായി ലഭ്യമാക്കാനുള്ള നിർദ്ദേശം ആരോഗ്യ വകുപ്പ് ഡയറക്ടർ കത്ത് നം. DHS/2150/2022-UIP-1 തീയതി 22/10/2022 പ്രകാരം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരത്തിൽ ആരോഗ്യപ്രവർത്തകർക്ക് നൽകേണ്ട വാക്സിൻ യു.ഐ.പി സ്റ്റോക്കിൽ നിന്നും

ലഭ്യമാക്കുകയും, വിശദമായ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ ദേശീയ വൈറൽ ഹെപ്പറ്റൈറ്റിസ് നിയന്ത്രണ പദ്ധതി സർക്കുലർ No. NHM/7138/ASST(NVHCP)/2022/SPMSU 29/10/2022 പ്രകാരം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

(13.06.2023-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു)

ശിപാർശ നമ്പർ 20

ബന്ധപ്പെട്ട ജീവനക്കാരുടെ അർപ്പണ ബോധത്തോടെയുള്ള പ്രവർത്തനം വഴി ബയോ മെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ രംഗത്ത് പ്രശ്നങ്ങൾ ഒരു പരിധി വരെ പരിഹരിക്കാൻ കഴിയുമെന്നതിനാൽ ഈ രംഗത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ആരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിലെയും, ഏജൻസികളിലെയും ജീവനക്കാർക്ക് വിദഗ്ദ്ധപരിശീലനവും കലാകാലങ്ങളിൽ തുടർ പരിശീലനവും നൽകാൻ ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമം, പരിസ്ഥിതി എന്നീ വകുപ്പുകൾ സമയ ബന്ധിതമായി നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

ഉചിതമായ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും ശിപാർശപ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ച് ആയതു സംബന്ധിച്ച വ്യക്തമായ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടാൻ തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.)

പരിസ്ഥിതി (ബി) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. പരി/ബി2/37/2022 തീയതി 26-06-2023)

ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യസംസ്കരണ രംഗത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ആരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിലെയും ഏജൻസികളിലെയും ജീവനക്കാർക്ക് വിദഗ്ദ്ധ പരിശീലനവും കലാകാലങ്ങളിൽ തുടർപരിശീലനവും നൽകാൻ കേരള സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിനോട് നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്.

(26.06.2023-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു)

ശിപാർശ നമ്പർ 21

ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങളുടെ ദീർഘകാല മാനേജ്മെന്റ് ലക്ഷ്യമിട്ട് ബന്ധപ്പെട്ട ജീവനക്കാരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഫലപ്രദമായ മേൽനോട്ടം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി ഓരോ ആരോഗ്യ കേന്ദ്രത്തിലും ഒരു ഹെൽത്ത് കെയർ വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് കമ്മിറ്റി രൂപീകരിക്കുന്നതിനും ഈ കമ്മിറ്റികൾക്ക് പിന്തുണയും, ഉപദേശവും, സഹായവും നൽകുന്നതിനായി പ്രാദേശിക, ജില്ലാ, സംസ്ഥാനതലത്തിൽ സപ്പോർട്ട് & സൂപ്പർവൈസിംഗ് കമ്മിറ്റികൾക്ക് രൂപം നൽകുന്നതിന് സർക്കാർ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

State Level Advisory Committee & District Level Committee യും രൂപം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. മീറ്റിംഗുകളും നടത്തിവരുന്നു.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

ശിപാർശ നമ്പർ 22

സംസ്ഥാനത്തെ ജൈവ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യ പ്രശ്നങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ വിധ മലിനീകരണ പ്രശ്നങ്ങൾക്കും പരിഹാരം കണ്ടെത്തി പ്രവർത്തിക്കേണ്ടത് പരിസ്ഥിതി വകുപ്പും, സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡുമാണ്. സംസ്ഥാനത്തെ ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യമുക്തമാക്കുന്നതിന് പരിസ്ഥിതി, ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമം തദ്ദേശസ്വയം ഭരണം എന്നീ വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപനം കൂടുതൽ ശക്തമാക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

സർക്കാർ സ്വീകരിച്ച നടപടി

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. HEALTH-M4/141/2022-HEALTH തീയതി 25-08-2022)

ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപിത പ്രവർത്തനം നടത്തിവരുന്നു.

(06.10.2022-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ (ഡബ്ല്യുഎം) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. WM1/334/2022-LSGD തീയതി 21-03-2025)

ആശുപത്രികൾ, ഹെൽത്ത് കെയർ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂഷൻസ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങൾ ആരോഗ്യ വകുപ്പിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ IMAGE ന് കൈമാറിവരുന്നു. ഗാർഹിക ബയോമെഡിക്കൽ/സാനിട്ടറി മാലിന്യ ശേഖരണം, സംഭരണം, കൈയൊഴിയൽ എന്നിവ സംബന്ധിച്ച മാർഗ്ഗരേഖ 16.05.2022-ലെ സ.ഉ (സാധാ) നമ്പർ 1227/2022/LSGD നമ്പർ പ്രകാരം സർക്കാർ അംഗീകരിച്ച് ഉത്തരവായിരുന്നു. പ്രസ്തുത ഉത്തരവിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ വീടുകൾ, അപ്പാർട്ട്മെന്റുകൾ, ഗേറ്റഡ് കോളനികൾ, വൃദ്ധസദനങ്ങൾ, പാലിയേറ്റീവ് കെയർ യൂണിറ്റുകൾ, ഹോസ്റ്റലുകൾ, ലോഡ്ജുകൾ, ഹോട്ടലുകൾ മുതലായ വാസസ്ഥലങ്ങളിൽ ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ഗാർഹിക-ബയോസംസ്ഥാനത്ത് ബയോ മെഡിക്കൽ മാനേജ്മെന്റ് റൂൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സീകരിച്ച നടപടികൾ സംസ്ഥാനത്ത് ബയോ മെഡിക്കൽ മാനേജ്മെന്റ് റൂൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സീകരിച്ച നടപടികൾ മെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിനും ശാസ്ത്രീയമായി സംസ്കരിച്ച ബയോമെഡിക്കൽ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്ന എല്ലാ വാഹനങ്ങൾക്കും പൊതുവായ രജിസ്ട്രേഷനും ജി.പി.എസ് സംവിധാനവും ഏർപ്പെടുത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു. കണത്തിലേക്ക് കൊച്ചി അമ്പലമേടിൽ

സ്ഥാപിതമായിട്ടുള്ള കേരള എൻവൈറോ ഇൻഫ്രാ സ്ട്രക്ചർ ലിമിറ്റഡിന് (KEIL) കൈമാറുന്നതിന് ആവശ്യമായ സംവിധാനം പ്രാവർത്തികമായിട്ടുണ്ടെന്ന് നിഷ്കർഷിക്കുന്നുണ്ട്. ആയതുപ്രകാരം സാനിറ്ററി നാപ്കിനുകൾ, മുതിർന്നവർക്കുള്ള ഡയപ്പറുകൾ, മറ്റ് സാനിറ്ററി വസ്തുക്കൾ എന്നിവ വീടുകളിൽ നിന്ന് ശേഖരിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് ആവശ്യമായ ആക്ഷൻ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കി പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുള്ളതാണ്. ആയതിനാവശ്യമായ നടപടികൾ തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു വരുന്നു.

2. നിലവിൽ പൈലറ്റ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ നാല് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ സർക്കാർ അംഗീകൃത ഏജൻസിയായ കേരള എൻവൈറോ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ലിമിറ്റഡുമായി (കെ.ഇ.ഐ.എൽ) സഹകരിച്ച് വിവിധ സ്വകാര്യ ഏജൻസികൾ മുഖാന്തിരം ഗാർഹിക ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണം നടപ്പിലാക്കുന്നത് ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നാൽ കേരളത്തിലുടനീളം ടി മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിന് പ്രസ്തുത ഏജൻസികളുടെ സേവനം മതിയാകാതെ വരുമെന്നതിനാലും, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കളക്ഷൻ ഏജൻസിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന പ്രവർത്തനം സുഗമമാക്കുന്നതിനും വേണ്ടി ഗാർഹിക ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ ശേഖരണം, സംസ്കരണം എന്നിവ കാര്യക്ഷമമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് യോഗ്യരായ സേവനദാതാക്കളെ കണ്ടെത്തി അംഗീകാരം നൽകുന്നതിലേക്കായി ശുചിത്വ മിഷൻ താൽപര്യപത്രം ക്ഷണിച്ചിരുന്നു. ആയതുപ്രകാരം ഗാർഹിക ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ ശേഖരണത്തിന് സേവനദാതാവായി A4 Mercantile Pvt Ltd എന്ന ഏജൻസിയെയും, സാനിറ്ററി മാലിന്യ സംസ്കരണമേഖലയിൽ HLL Life Care Limited, Floret Technologies എന്നീ ഏജൻസികൾക്കും അംഗീകാരം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. കേരള മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിൽ നിന്നും ഗാർഹികതല സാനിറ്ററി ഡയപ്പർ ഡിസ്പോസൽ മെഷീനിന് അനുമതി ലഭ്യമാക്കാത്തതിനാൽ, നിലവിൽ ടി മേഖലയിൽ ശുചിത്വ മിഷൻ എംപാനൽമെന്റ് നൽകിയിട്ടില്ല. വകുപ്പുകൾ ലഭ്യമാക്കിയ റിപ്പോർട്ടുകളിന്മേൽ

3. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ കീഴിൽ ഗാർഹിക സാനിറ്ററി - ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യം ശേഖരിച്ച് സംസ്കരിക്കുന്നതിലേക്ക്, ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് അനുസരിച്ചുള്ള ഡബിൾ ചേമ്പേർഡ് സാനിറ്ററി മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകൾ കമ്മ്യൂണിറ്റിതലത്തിൽ / വികേന്ദ്രീകൃതമായി സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്തു തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. നിലവിൽ പാലക്കാട് മുനിസിപ്പാലിറ്റി, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ, തൃശൂർ കോർപ്പറേഷൻ എന്നിവിടങ്ങളിൽ കമ്മ്യൂണിറ്റിതല ഡബിൾ ചേമ്പേർഡ് സാനിറ്ററി മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്.

(11.06.2025-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

പരിസ്ഥിതി (ബി) വകുപ്പ്

(സർക്കാർ കത്ത് നം. പരി/ബി2/37/2022 തീയതി 26-06-2023)

സംസ്ഥാനത്തെ ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ മുക്തമാക്കുന്നതിന് പരിസ്ഥിതി വകുപ്പ്, ആരോഗ്യകുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പ്, തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് എന്നിവയുടെ ഏകോപിച്ചുള്ള പ്രവർത്തനം കൂടുതൽ ശക്തമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്. സംസ്ഥാനത്ത് ബയോമെഡിക്കൽ വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് റൂൾസ് 2016 നടപ്പിലാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ആശുപത്രികളിൽ ബയോമെഡിക്കൽ നിന്നുള്ള

മാലിന്യങ്ങൾ ആരോഗ്യ വകുപ്പിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ IMAGE-ന് കൈമാറി വരുന്നു. 16.05.2022 ലെ സ.ഉ (സാധാ) നം. 1227/2022/LSGD ഉത്തരവ് പ്രകാരം ഗാർഹിക സാനിറ്ററി/ബയോമെഡിക്കൽ ശേഖരണം-സംഭരണം-കൈയൊഴിയൽ പദ്ധതി പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശം സർക്കാർ അംഗീകരിച്ച് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പിന് കീഴിൽ ഗാർഹിക സാനിറ്ററി/ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ (സാനിറ്ററി നാപ്കിനുകൾ, ബേബി ഡയപ്പറുകൾ, മുതിർന്നവർക്കുള്ള ഡയപ്പറുകൾ, ഉപയോഗിച്ച മരുന്ന് സ്പ്രിപ്പുകൾ, കാലാവധി കഴിഞ്ഞ ഗുളികകൾ, ക്യാപ്സൂളുകൾ, സിറിഞ്ചുകൾ, സൂചികൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്ന) ശേഖരണം-സംഭരണം-കൈയൊഴിയൽ എന്ന മാതൃകാ പദ്ധതി കേരള എൻവൈറോ ഇൻഫ്രാസ് ട്രക്ചർ ലിമിറ്റഡ് (KEIL)-ന്റെ കൊച്ചി അമ്പലമേട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന CBMWTF മുഖേന നടപ്പാക്കുന്നതിന് നഗരകാര്യ വകുപ്പ് പഞ്ചായത്ത് വകുപ്പ്, ഹരിതകേരളം മിഷൻ, മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്, ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി എന്നിവരുമായി ചർച്ച ചെയ്ത്, പരീക്ഷണാടിസ്ഥാനത്തിൽ KEIL-ന്റെ BMW സംസ്കരണ കേന്ദ്രത്തിന്റെ സമീപ നഗരഭാഗങ്ങളായ കൊച്ചി, ആലുവ, തൃക്കാക്കര, തൃപ്പൂണിത്തുറ, കളമശ്ശേരി, ചേർത്തല, ആലപ്പുഴ എന്നീ നഗരസഭകളിൽ നടപ്പാക്കുന്നതിന് തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആയതിന് ബന്ധപ്പെട്ട നഗരസഭകൾ മുഖേന നടപടി കൈക്കൊള്ളുകയും, പ്രവർത്തനമാരംഭിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്ത് ബയോ മെഡിക്കൽ മാനേജ്മെന്റ് റൂൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ

കൊച്ചി നഗരസഭയിലെ ബ്രഹ്മപുരം മാലിന്യസംസ്കരണ പ്ലാന്റിലുണ്ടായ തീപിടിത്തത്തിനെ തുടർന്ന് ബഹു. കേരളാ ഹൈക്കോടതി നിർദ്ദേശ പ്രകാരം 2016-ലെ ഖരമാലിന്യ പരിപാലന ചട്ടങ്ങൾ സംസ്ഥാനമൊട്ടാകെ സമയബന്ധിതമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ബഹു. ഹൈക്കോടതി നിർദ്ദേശിച്ച സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനായി "മാലിന്യമുക്തം നവകേരളം" എന്ന ക്യാമ്പയിൻ നടന്നുവരുന്നു. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി മാലിന്യസംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങളുടെ നിലവിലെ അവസ്ഥയും കുറവും പരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയമാക്കി സാനിറ്ററി നാപ് കിനുകൾ, ബേബി ഡയപ്പറുകൾ, മുതിർന്നവർക്കുള്ള ഡയപ്പറുകൾ ഇവയുൾപ്പെടെയുള്ള മാലിന്യങ്ങളുടെ സംസ്കരണ സംവിധാനത്തിലുള്ള കുറവ് നികത്തുന്നതിനുള്ള പ്രോജക്ടുകൾ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ 2023-24 വാർഷിക പദ്ധതിയിലുൾപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികളും സ്വീകരിച്ചു വരുന്നു.

(26.06.2023-ലെ സമിതിയോഗം പരിഗണിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.)

അദ്ധ്യായം III

തുടർശിപാർശ ഉൾപ്പെടുത്താൻ തീരുമാനിച്ച സമിതി ശിപാർശ സംബന്ധിച്ച വിശദാംശം

ശിപാർശ 13

പരിസ്ഥിതി വകുപ്പ് ലഭ്യമാക്കിയ റിപ്പോർട്ട് പരിഗണിച്ച സമിതി 24.05.2023-ലെ യോഗം "ബയോമെഡിക്കൽ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്ന എല്ലാ വാഹനങ്ങൾക്കും പൊതുവായ രജിസ്ട്രേഷനും ജി.പി.എസ് സംവിധാനവും ഏർപ്പെടുത്തണമെന്ന" തുടർ ശിപാർശ ആക്ഷൻ ടേക്കൺ റിപ്പോർട്ടിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുവാൻ തീരുമാനിച്ചു.

അദ്ധ്യായം III

വകുപ്പുകൾ ലഭ്യമാക്കിയ റിപ്പോർട്ടുകളിന്മേൽ സമിതി ആരാഞ്ഞ അധികവിവരത്തിന്മേൽ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാത്തവ സംബന്ധിച്ച വിശദാംശം

ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പ്

(1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 15, 20 എന്നീ ശിപാർശകളിന്മേൽ ലഭ്യമാക്കിയ നടപടി റിപ്പോർട്ട് പരിഗണിച്ച 06.10.2022-ലെ സമിതി യോഗ നിർദ്ദേശങ്ങൾ/ആരാഞ്ഞ അധികവിവരം)

1) ശിപാർശ 1.

ETP/STP സംവിധാനം ഇല്ലാത്ത ആശുപത്രി/ക്ലിനിക്കുകൾ ആയത് അടിയന്തരമായി സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ എന്തെല്ലാമെന്നത് സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

2) ശിപാർശ 2.

പരിയാരം മെഡിക്കൽ കോളേജിൽ ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഡി.പി.ആർ തയ്യാറാക്കുന്നതിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

3) ശിപാർശ 3.

ആശുപത്രികളിൽ ഖരമാലിന്യ ഇൻസിനറേറ്ററുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ അനുമതി ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് സ്വീസംസ്ഥാനത്ത് ബയോ മെഡിക്കൽ മാനേജ്മെന്റ് റൂൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾകുറിച്ച നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

4) ശിപാർശ 4.

IMAGE ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണം നടത്തുന്നുണ്ടോയെന്നും ഇതു സംബന്ധിച്ച് ബഹു. സുപ്രീം കോടതിയുടെ പരിഗണനയിലുള്ള കേസിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതിയെന്താണെന്നുമുള്ള റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

5) ശിപാർശ 5.

പ്രസ്തുത മറുപടി തൃപ്തികരമല്ലെന്ന് വിലയിരുത്തിയ സമിതി, ശിപാർശ പ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ച് ആയതു സംബന്ധിച്ച വ്യക്തമായ നടപടി റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാൻ നിർദ്ദേശിച്ചു.

6) ശിപാർശ 7.

2021-ലെ വാർഷിക റിപ്പോർട്ടിൽ ആരോഗ്യ പരിപാലന കേന്ദ്രങ്ങളുടെ എണ്ണം രേഖപ്പെടുത്തി ജൂലൈ മാസത്തിനു മുൻപ് CPCB യ്ക്ക് സമർപ്പിച്ചുവോ എന്നത് സംബന്ധിച്ചും ആയതിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ചുമുള്ള റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

7) ശിപാർശ 8.

പ്രവർത്തനത്തിനാവശ്യമായ അളവ് മാലിന്യം ലഭിക്കാത്ത സാഹചര്യവും IMAGE പ്ലാന്റിൽ മാലിന്യം കൂടിയും വന്ന സാഹചര്യത്തിൽ NGT ഉത്തരവിന്റെ വെളിച്ചത്തിലും സർക്കാർ നിർദ്ദേശ പ്രകാരവും 13-08-2021 ൽ രണ്ടു യൂണിറ്റുമായി ബോർഡ് ജില്ല തിരിച്ച് അടൂർ IDA-യിൽ പൊതു സംസ്കരണ പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് IMAGE-ന് പരിസ്ഥിതി ക്ലിയറൻസ് ലഭിച്ചുവോ എന്നത് സംബന്ധിച്ചും ആയത് സ്ഥാപിക്കുന്നതിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ചുമുള്ള റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

8) ശിപാർശ 10.

സമിതി ശിപാർശ പ്രകാരമുള്ള നടപടി സ്വീകരിച്ച് തുടർ ശിപാർശ ആക്ഷൻ ടേക്കൺ റിപ്പോർട്ടിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുവാൻ തീരുമാനിച്ചു.ആയത് സംബന്ധിച്ച നടപടി റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

9) ശിപാർശ 11.

പ്രസ്തുത വിഷയം സംബന്ധിച്ച് ബഹു. സുപ്രീം കോടതിയുടെ പരിഗണനയിലുള്ള കേസിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

10) ശിപാർശ 12

സംസ്ഥാനത്ത് ബയോ മെഡിക്കൽ മാനേജ്മെന്റ് റൂൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

11) ശിപാർശ 15.

EPR പോളിസി നിർബന്ധമാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ എന്തെല്ലാമെന്നും ആയതിന്റെ നിലവിലെ അവസ്ഥ എന്താണെന്നും സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

12) ശിപാർശ 20.

ശിപാർശപ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ച് ആയതു സംബന്ധിച്ച വ്യക്തമായ റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കുക.

അദ്ധ്യായം IV

സമിതിയുടെ തുടർ ശിപാർശകൾ/നിർദ്ദേശങ്ങൾ

1. സംസ്ഥാനത്തെ ബയോ മെഡിക്കൽ മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ETP/STP സംവിധാനം ഇല്ലാത്ത ആശുപത്രി/ക്ലിനിക്കുകൾ ആയത് സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടി സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

2. പരിയാരം മെഡിക്കൽ കോളേജിൽ ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഡി.പി.ആർ തയ്യാറാക്കുന്നതിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

3. ആശുപത്രികളിൽ ബയോമെഡിക്കൽ റൂൾ പ്രകാരമുള്ള ഖരമാലിന്യ ഇൻസിറേറ്ററുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ അനുമതി ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

4. IMAGE ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണം നടത്തുന്നുണ്ടോയെന്നും ഇതു സംബന്ധിച്ച് ബഹു. സുപ്രീം കോടതിയുടെ പരിഗണനയിലുള്ള കേസിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാൻ ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

5. ആശുപത്രികളിലെ മറ്റ് ജൈവ-അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ തരംതിരിച്ച് അണുവിമുക്തമാക്കി ശേഖരിച്ച് സംസ്ഥാനത്ത് ഖരമാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന ചട്ടപ്രകാരം കൈകാര്യം ചെയ്യാനുള്ള സൗകര്യം ഇല്ലാത്ത കേന്ദ്രങ്ങളിൽ പ്രസ്തുത സൗകര്യം ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ ഉറപ്പുവരുത്തണമെന്ന് സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു. ശുപാർശ പ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ച് ആയതു സംബന്ധിച്ച വ്യക്തമായ നടപടി റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാൻ ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

6. 2021-ലെ വാർഷിക റിപ്പോർട്ടിൽ ആരോഗ്യ പരിപാലന കേന്ദ്രങ്ങളുടെ എണ്ണം രേഖപ്പെടുത്തി ജൂലൈ മാസത്തിനുമുമ്പ് CPCB യ്ക്ക് സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടോയെന്നും ആയതിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

7. അടൂർ IDA-യിൽ പൊതു സംസ്കരണ പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് IMAGE-ന് പരിസ്ഥിതി ക്ലിയറൻസ് ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടോയെന്നത് സംബന്ധിച്ചുള്ള റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

8. ആശുപത്രികളിൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക്, ഗ്ലാസ്, മെറ്റൽ തുടങ്ങിയവയുടെ പുനരുപയോഗ സാധ്യത പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തണമെന്നും അതിനായി ഗവേഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നതിന് നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് സയൻസ് & ടെക്നോളജി (എൻ.ഐ.എസ്.ടി) പാപ്പനംകോട് എന്ന സ്ഥാപനത്തെ ചുമതലപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിദഗ്ദ്ധ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ചെന്നൈ ഇന്ത്യൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ടെക്നോളജി (ഐ.ഐ.ടി) യിൽ നിന്നും തേടണമെന്നും സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു. ശുപാർശ പ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ച് ആയതു സംബന്ധിച്ച നടപടി റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാൻ ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

9. KEIL-ന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനാവശ്യമായ അളവ് മാലിന്യം ലഭിക്കാത്ത സാഹചര്യവും IMAGE പ്ലാന്റിൽ മാലിന്യം കൂടിയും വന്ന സാഹചര്യത്തിൽ NGT ഉത്തരവിന്റെ വെളിച്ചത്തിലും സർക്കാർ നിർദ്ദേശ പ്രകാരവും 13-08-2021 ൽ രണ്ടു യൂണിറ്റുമായി ബോർഡ് ജില്ല തിരിച്ച് ഉത്തരവിറക്കിയിട്ടുള്ളതിനാൽ ബഹു. സുപ്രീംകോടതിയുടെ പരിഗണനയിലുള്ള പ്രസ്തുത വിഷയത്തിന്റെ നിലവിലെ സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാൻ ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

10. സംസ്ഥാനത്ത് ബയോമെഡിക്കൽ മാനേജ്മെന്റ് റൂൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

11. EPR പോളിസി നിർബന്ധമാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ എന്തെല്ലാമെന്നും ആയതിന്റെ

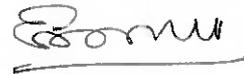
നിലവിലെ അവസ്ഥ എന്താണെന്നും സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാൻ ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

12. ബന്ധപ്പെട്ട ജീവനക്കാരുടെ അർപ്പണ ബോധത്തോടേയുള്ള പ്രവർത്തനം വഴി ബയോ മെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ രംഗത്ത് പ്രശ്നങ്ങൾ ഒരു പരിധി വരെ പരിഹരിക്കാൻ കഴിയുമെന്നതിനാൽ ഈ രംഗത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ആരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിലെയും, ഏജൻസികളിലെയും ജീവനക്കാർക്ക് വീദഗ്ദ്ധപരിശീലനവും കലാലയങ്ങളിൽ തുടർ പരിശീലനവും നൽകാൻ ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമം, പരിസ്ഥിതി എന്നീ വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപിത പ്രവർത്തനം നടത്തിവരുന്നത് സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കാൻ ആരോഗ്യ കുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പിനോട് ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

13. ബയോമെഡിക്കൽ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്ന എല്ലാ വാഹനങ്ങൾക്കും പൊതുവായ രജിസ്ട്രേഷനും ജി.പി.എസ് സംവിധാനവും ഏർപ്പെടുത്തണമെന്ന് ഗതാഗത വകുപ്പിനോട് ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

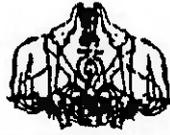
14. സാനിറ്ററി നാപ്കിനുകൾ, ബേബി ഡയപ്പറുകൾ, മുതിർന്നവർക്കുള്ള ഡയപ്പറുകൾ ഇവയുൾപ്പെടെയുള്ള മാലിന്യങ്ങളുടെ സംസ്കരണം സംസ്ഥാനത്ത് നിലവിൽ കാര്യക്ഷമമായി നടക്കുന്നില്ലായെന്നും ആയത് കേരളത്തിന്റെ പൊതുമാലിന്യ പ്രശ്നമാണെന്നും എന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും പ്രസ്തുത ഡയപ്പറുകളും നാപ്കിനും ശേഖരിച്ച് സംസ്കരിക്കുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം.
2026 ഫെബ്രുവരി 24

ഇ.കെ.വിജയൻ,

ചെയർപേഴ്സൺ,
പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി

കേരള സർക്കാർ

സംഗ്രഹം

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പ് - ശുചിത്വമിഷനിൽ അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (ഐ.ഇ.സി), അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (എസ്.ഡബ്ല്യു.എം) പുറത്തിറങ്ങിയ 14 വിതം തസ്തികൾ സൃഷ്ടിച്ച ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ (ഐ.എ) വകുപ്പ്

സ.ഉ.(കൈ) നം.72/2019/ത.സ്വ.ഭ.വ തിരുച്ചി,തിരുവനന്തപുരം, 23/06/2019

പരാമർശം:- ശുചിത്വമിഷൻ എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടറുടെ 16.06.2018, 17.12.2018 തീയതികളിലെ 1782/ബി/2016/എസ്.എം നം. കത്തുകൾ.

ഉത്തരവ്

ശുചിത്വ മിഷന്റെ കീഴിലുള്ള മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികൾ ഫലപ്രദമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് തീറ്റാ മിഷൻ ഓഫീസുകളിൽ ആവശ്യമായ ജീവനക്കാരുടെ കുറവ് പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്നുവെന്നും, ഹരിത കേരള മിഷന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിപുലീകരിക്കുന്ന ഈ ഘട്ടത്തിൽ അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരുടെ 28 തസ്തികകൾ (ഐ.ഇ.സി-14, എസ്.ഡബ്ല്യു.എം-14) സൃഷ്ടിക്കണമെന്നും അംഗീകൃത തസ്തികയല്ലാത്ത അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ തസ്തികകളിൽ ഇതുവരെ നടത്തിവന്ന അന്യത്ര സേവന നിയമനങ്ങൾക്ക് സാധൂകരണവും ആയതിന് ശ്രമവൽകരണവും നൽകണമെന്നും ശുചിത്വ മിഷൻ എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ പരാമർശ കത്തുകൾ പ്രകാരം അഭ്യർത്ഥിക്കുകയുണ്ടായി.

2) സർക്കാർ ഇക്കാര്യം വിശദമായി പരിശോധിച്ചു. അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ശുചിത്വ മിഷനിൽ 27,800- 59,400 രൂപാ ശമ്പള സ്കെയിലിൽ അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (ഐ.ഇ.സി) ന്റെ 14 തസ്തികകളും, 30,700- 65,400 രൂപാ ശമ്പള സ്കെയിലിൽ അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (എസ്.ഡബ്ല്യു.എം) ന്റെ 14 തസ്തികകളും സൃഷ്ടിക്കുകയും ടി തസ്തികകളിലേക്ക് അന്യത്ര സേവന വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമനം നടത്തുന്നതിന് അനുമതി നൽകിക്കൊണ്ടും ഉത്തരവാകുന്നു. അതോടൊപ്പം ശുചിത്വ മിഷനിൽ തസ്തിക സൃഷ്ടിച്ചിട്ടില്ലാത്ത അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (ഐ.ഇ.സി) തസ്തികയിലും അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (എസ്.ഡബ്ല്യു.എം) തസ്തികയിലും അന്യത്ര സേവന വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമനം നൽകിയിരുന്ന നടപടി സാധൂകരിച്ചു ആയത് അന്യത്ര സേവന നിയമനമായി കണക്കാക്കി ശ്രമീകരിച്ചു ഉത്തരവാകുന്നു.

(നവർബറുടെ ഉത്തരവിൽ പ്രകാരം)
റ്റി.കെ.ജോസ്
അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി

എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ, ശുചിത്വമിഷൻ

പ്രിൻസിപ്പൽ അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറൽ (ആഡിറ്റ്), കേരളം, തിരുവനന്തപുരം.

അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറൽ (എ&ഇ) (എൽ.ബി.എ) കേരളം, തിരുവനന്തപുരം

ഊർജ്ജികൃഷ്ടി വ്യവസ്ഥാപനം, ഇൻഫർമേഷൻ കേരള മിഷൻ, തിരുവനന്തപുരം

വെബ് & ന്യൂ മീഡിയ, ഐ.ടി.പി.ആർ.ഡി

ധനകാര്യ (ഡെവ.) വകുപ്പ് (ഡെവ-1/256/2018-ഫിൻ പ്രകാരം)

പൊതുജനസംബന്ധ (എസ്.സി.) വകുപ്പ് (- - - - -)

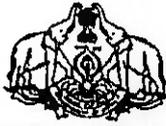
കരുതൽ ഫയൽ/ഓഫീസ് കോപ്പി.

(1A) L

10.12

ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

കേരള സർക്കാർ

സംഗ്രഹം

തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് - ശുചിത്വ മിഷൻ - ജീവനക്കാര്യം - ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷനുകളിലെ അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ തസ്തികയിലെ ഒഴിവുകളിൽ കരാർ വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമനം നടത്തുന്നതിന് അനുമതി നൽകി - ഭേദഗതി ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

തദ്ദേശസ്വയംഭരണ (ഐ.എ) വകുപ്പ്

സ.ഉ.(സാധാ) നം.1544/2023/LSGD തീയതി, തിരുവനന്തപുരം, 27-07-2023

- പരാമർശം:-
1. സ.ഉ.(കൈ) നം. 72/2019/തസ്വഭവ തീയതി 23/06/2019
  2. ശുചിത്വ മിഷൻ എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടറുടെ 20/08/2022ലെ 2308/ബി/2022/എസ്.എം. നമ്പർ കത്ത്.

ഉത്തരവ്

ശുചിത്വ മിഷനിൽ പരാമർശം (1) പ്രകാരം സൃഷ്ടിച്ച അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ(ഐ.ഇ.സി./എസ്.ഡബ്ല്യു.എം.)തസ്തികകളിൽ അന്യത്രസേവന വ്യവസ്ഥയിൽ അനുയോജ്യരായ ജീവനക്കാരെ ലഭിക്കാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ സമയബന്ധിതമായി ഒഴിവുകൾ നികത്താൻ, അനുയോജ്യരായ ജീവനക്കാരെ ലഭിക്കുന്നത് വരെ ടി തസ്തികകളിൽ കരാർ വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമനം നടത്തുന്നതിന് അനുമതി നൽകണമെന്ന് പരാമർശം (2) പ്രകാരം ശുചിത്വ മിഷൻ എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ അഭ്യർത്ഥിച്ചിട്ടുണ്ട്.

2. സർക്കാർ ഇക്കാര്യം വിശദമായി പരിശോധിച്ചതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ശുചിത്വ മിഷനിൽ പരാമർശം (1) പ്രകാരം സൃഷ്ടിച്ച അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ(ഐ.ഇ.സി./എസ്.ഡബ്ല്യു.എം.)തസ്തികകളിൽ അന്യത്രസേവന വ്യവസ്ഥയിൽ അനുയോജ്യരായ ജീവനക്കാരെ ലഭിക്കാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ അനുയോജ്യരായ അന്യത്രസേവനജീവനക്കാരെ ലഭിക്കുന്നത് വരെ ടി തസ്തികകളിൽ കരാർ വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമനം നടത്തുന്നതിന് അനുമതി നൽകി ഉത്തരവാകുന്നു .

3. മേൽ ഭേദഗതിയോടെ പരാമർശം (1) ഉത്തരവ് നിലനിൽക്കുന്നതാണ്.

(ഗവർണ്ണറുടെ ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം)
ലീന എൻ പി
ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി

എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ, ശുചിത്വ മിഷൻ
പ്രിൻസിപ്പൽ അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറൽ (ആഡിറ്റ്), കേരളം, തിരുവനന്തപുരം
അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറൽ (എ&ഇ / എൽ.ബി.എ) കേരളം, തിരുവനന്തപുരം
എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ, ഇൻഫർമേഷൻ കേരള മിഷൻ, തിരുവനന്തപുരം

ധനകാര്യ (ഡബ്ല്യൂ.സി.ഡി) വകുപ്പ് (WCD-3/42/2022-FIN(2265803 dated 26.6.23)

കരുതൽ ഫയൽ / ഓഫീസ് കോപ്പി (IA2/114/2022/LSGD)

ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം

Signed by

Suja S K

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

Date: 29-07-2023 11:58:5